

Posudek na diplomovu práci Miloše Vítámváse: *Sensory abilities and food localisation in four species of African mole-rats with diverse social organisation*

Magisterská diplomová práce je zaměřena na čichové schopnosti rypošů při vyhledávání potravy. Schopnost vyhledávat potravu bez přímého kontaktu je zajímavá především ve spojení s evolucí rypoší sociality. Smyslem práce bylo pomocí jednoduchých testů otestovat, zda druhy, které v přírodě studujeme, jsou těchto výkonů schopni. Už předchozí studie naznačily, že podzemní savci jsou schopni používat vodítek, jak potravu vyhledávat a tato studie tuto schopnost potvrdila i u dalších druhů. Dosud neřešenou otázkou bylo, zda jde opravdu o kairomony nebo jde o kontakt s kořenovým vlášením, či zda existuje rozdíl mezi solitérními a sociálními druhy, kde by se daly čekat lepší schopnosti solitérních druhů. Výsledky této práce jsou poměrně přesvědčivé, i když tyto experimenty jsou asi jen vzdáleným přiblížením situace v přírodě. Ukazuje se, že podzemní savci v takto náročném prostředí musí využívat jakákoliv vodítka pro vyhledávání potravy. V diplomové práci mi chybí část diskuze, která by se věnovala autorovým zjištěním o nenáhodnosti vyhledávání potravy v souvislosti s evolucí sociálního života. Obrazová příloha např. obrázky geofytů, potravních tunelů, strategií jako „area restricted search“ aj. by práci určitě oživila.

Co se týká Miloše, s jeho fungováním jsem poměrně spokojen. Působí nenápadně a chvíli trvá, než si člověk zvykne na jeho ne úplně dynamický projev, nicméně pracuje spolehlivě a poměrně samostatně. Je skromný, neboť jak jinak vysvětlit, že do diplomové práce nezařadil článek, jehož je spoluautorem, a kde byla použita část dat magisterské práce. Měl-li bych Milošovi něco vytknout, je to nedostatek vlastní iniciativy. S jeho anglickým textem jsem měl poměrně velké problémy, než jsem zjistil, že Miloš se každou informací snažil říci vlastními slovy. Jeho text tak nebyl plný obecných pravd, které čtenář viděl v mnoha různých studiích. Tenhle přístup oceňuji, i když někdy vedl k bizarním formulacím a taky je pro školitele náročnější.

V každém případě jsem s výsledným dílem a cestou k němu poměrně spokojen, neboť se nám po letech povedlo dokončit experimenty, které před mnoha a mnoha lety začala Jana Biesoková. Výsledky jsou publikovatelné (některé už publikovány byly) a Miloš prokázal, že je schopen samostatné vědecké práce. Nezbyvá než mu popřát hodně štěstí při obhajobě.

V Č. Budějovicích 27.5. 2013

Radim Šumbera

